

รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนอนุบาลเอกชน

นิสสาร พิมพทอง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง ในโรงเรียนอนุบาลเอกชน 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน และ 3) เพื่อประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียนอนุบาลเอกชน จำนวน 309 คน 2) ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จำนวน 113 คน และ 3) ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จำนวน 103 คน กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนเป็นผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนจำนวน 30 คนที่ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากผู้บริหารในกลุ่มที่ 1 และสมัครใจเข้าร่วมการทดลองแล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คนโดยกลุ่มทดลองเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการกระทำ (Treatment) รูปแบบใด ๆ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ สภาพปัจจุบันในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารครูและผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากปานกลาง และน้อยตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารครูและผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และมากที่สุดตามลำดับ รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน เป็นรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากหลักการการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ การกำหนดกลยุทธ์การแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติและการประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ โดยมีกลยุทธ์ทางจิตวิทยาที่ใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการดังนี้ กลยุทธ์การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลยุทธ์การจัดการความรู้และ กลยุทธ์การบริหารแบบยึดวัตถุประสงค์

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

การประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน พบว่า ผู้บริหารกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการหลังการทดลอง และหลังการติดตามผลเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลอง และผู้บริหารกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมหลังการทดลองและหลังการติดตามผลเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารกลุ่มทดลองที่มีต่อรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยวิธีการสนทนากลุ่มเฉพาะ พบว่า ผู้บริหารกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจมากและเห็นคุณค่าของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยา และจะนำรูปแบบดังกล่าวไปใช้ในการเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมต่อไป

คำสำคัญ: การบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยา การบริหารแบบมีส่วนร่วม

A Psychological Strategy Management Model to Enhance Participative Management for Administrators in Private Kindergarten Schools

NissakornPhimthong¹

Abstract

The purposes of this research were: 1) To study the current and expected situations of participative management of administrators, teachers, and parents of private kindergarten schools; 2) To develop a psychological strategy management model for enhancing the participative management of the administrators of private kindergarten schools; and 3) To evaluate the effectiveness of the psychological strategy management model for enhancing the participative management of the administrators of private kindergarten schools.

The sample was divided into two groups. The first group of the study of the current and expected situations of participative management at private kindergarten schools was randomly selected from the population comprised of: 1) 309 administrators of private kindergarten schools; 2) 113 teachers; and 3) 103 private kindergarten students' parents. The second group of the study of the enhancement of the participative management through psychological strategy management consisted of 30 administrators divided into 2 groups—an experimental group and a control group.

The research findings were as follows: The total mean scores of the current situations of participative management of the administrators, teachers, and parents of the private kindergarten school were high, average, and low, respectively. The total mean scores of the expected situations of participative management of the administrators, teachers, and parents of the private kindergarten school were high, very high, and very high, respectively; The psychological strategy management model for enhancing participative management of the administrators in private kindergarten schools was developed by the researcher, based on the three principles of strategic management—strategic formulation (problem based learning), strategic implementation (knowledge management), and strategic evaluation (management by objective). Administrators' participative management of the experimental group revealed significantly higher after the experiment and the follow-up and also higher than that of the control group at a .05 level. Besides, the evaluation of the focus group revealed that the kindergarten's administrators, in the experimental group were very satisfied with the psychological strategy management model and would apply it for enhancing participative management .

Keywords: psychological strategy management, participative management

¹ Ph.D. Psychology, Kasem Bundit University.

ปัญหาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษา จำเป็นต้องแสวงหากลยุทธ์ในการดำเนินงานให้สามารถรองรับกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมและประเทศ (สุมนทนา พรหมบุญ, 2542: 1) โดยเฉพาะให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยด้วยการวิเคราะห์ความเหมาะสมเพื่อสร้างกลไกทางการศึกษา (ศิริพร ตันติพลวินัย, 2541: 343) ให้มีความชอบธรรม ความภาคภูมิใจ ความเชื่อใจ และความสามัคคีร่วมใจ (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2543: 14) รวมทั้งสร้างองค์ความรู้เชิงบูรณาการข้ามศาสตร์ด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถประยุกต์ใช้ได้จริง (สมบัติ อยู่เมือง, 2546: 89) เพื่อการสร้างสรรค์สังคมให้เป็นโรงเรียนที่มีค่านิยม และมองภาพในอนาคตเชิงกลยุทธ์ร่วมกัน ด้วยการจัดโรงเรียนให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร การวิเคราะห์สถานการณ์ร่วมกัน และการสร้างความยืดหยุ่นทางกลไก มีการเสนอวิสัยทัศน์ร่วมกันรวมทั้งการสร้างกลุ่มงานที่มีการกระจายอำนาจ เพื่อการแยกเครือข่ายการทำงาน (ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์, 2544 : 36-37) ซึ่งลักษณะของการบริหารดังกล่าวคือการบริหารแบบมีส่วนร่วมนับเป็นวิธีการซึ่งมีคุณค่าและเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาที่เกิดจากการบริหารที่ล้มเหลว สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและขวัญกำลังใจของบุคลากร ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชาราบรื่นมากขึ้น เนื่องจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น และอภิปรายร่วมกันกับผู้บังคับบัญชาได้ (อรุณ รักธรรม, 2532: 269) ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกรักผูกพันและรักในองค์กรของตน ยุติการต่อต้านและเกิดการยอมรับมากขึ้น นอกจากนี้การบริหารแบบมีส่วนร่วมยังเป็นวิธีการสร้างแรงจูงใจที่ดีอีกวิธีหนึ่ง คือจูงใจให้บุคคล

เกิดความภาคภูมิใจเกิดความเคารพตนเองและนำไปสู่การตระหนักในคุณค่าของตนเอง เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน ส่งผลให้การบริหารโรงเรียนประสบผลสำเร็จ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารครูและผู้ปกครอง ในโรงเรียนอนุบาลเอกชน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน
3. เพื่อประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยา ที่มีการนำกลยุทธ์ทางจิตวิทยาไปใช้ในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ได้แก่ กลยุทธ์การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลยุทธ์การจัดการความรู้ และกลยุทธ์การบริหารแบบยึดวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นวิธีการในเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมแบบใหม่ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองของโรงเรียนอนุบาลต่าง ๆ ได้

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังต่อไปนี้

การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นวิธีการพัฒนาองค์กรสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง พบว่า จะต้องมีการบริหารกลยุทธ์ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) การกำหนดกลยุทธ์ 2) การแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และ 3) การประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ (สมยศ นาวีการ, 2548)

การบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเป็นวิธีการที่ผู้บริหารนำจิตวิทยาซึ่งเป็นศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลโดยมีจุดมุ่งหมายหลัก 3 ประการ คือ 1) เพื่ออธิบายหรือทำความเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลและสังคม 2) เพื่อทำนายพฤติกรรมของบุคคลและสังคมและ 3) เพื่อควบคุมและพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลและสังคม (ศรีเรือน แก้วกังวาลและคณะ, 2547) มาบูรณาการเพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมใหม่ทางการบริหาร

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวคิดการบริหารที่ยอมรับกันในปัจจุบันว่าเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะคำนึงถึงความสำคัญของผู้ร่วมงานทุกระดับ การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีที่มาจากแนวคิดทางการบริหารงานเชิงมนุษยสัมพันธ์และการบริหารเชิงพฤติกรรม ซึ่งเน้นความสำคัญของคนมากกว่าวัตถุ และมีความเชื่อว่าการทำงานเป็นกลุ่มจะก่อให้เกิดผลงานที่ดีกว่าทำงานคนเดียว และยังเชื่ออีกว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานสูงสุด (อภิญญา กังสนารักษ์, 2544)

การพัฒนารูปแบบเป็นวิธีการปรับปรุงแนวคิดที่ได้ดำเนินการมาแล้ว โดยมีขั้นตอนหลักคือ (ปทุมพร เปียถนอม, 2554) 1) ขั้นการศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษา 2) ขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา 3) ขั้นการสร้างรูปแบบโดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องและสภาพปัญหาที่ได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์ 4) ขั้นการตรวจสอบความความ

เหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ และ 5) การนำเสนอรูปแบบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ผู้วิจัยศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกลยุทธ์ทางจิตวิทยา การบริหารแบบมีส่วนร่วม และศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนอนุบาลเอกชนและนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนโดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

แนวคิดการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนอนุบาลเอกชน แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
- 2) ด้านความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียน
- 3) ด้านการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง
- 4) ด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร
- 5) ด้านการทำงานเป็นทีม
- 6) ด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยามีหลักการและกลยุทธ์ในการดำเนินการดังนี้

1. หลักการการบริหารเชิงกลยุทธ์ ได้แก่
 - 1) การกำหนดกลยุทธ์
 - 2) การแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ
 - 3) การประเมินผลการดำเนินงานตาม

กลยุทธ์

2. กลยุทธ์ทางจิตวิทยาที่นำมาใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้แก่

- 1) กลยุทธ์การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
- 2) กลยุทธ์การจัดการความรู้ 3) กลยุทธ์การบริหารแบบยืดหยุ่นประสงค์

ตัวแปรตาม คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ที่ประกอบด้วย

ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียน การติดต่อสื่อสารแบบสองทาง การกระจายอำนาจในการบริหาร การทำงานเป็นทีม และการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน แนวความคิดในการวิจัย เสนอในภาพที่ 1

กรอบแนวคิดการเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

ตัวแปรต้น

รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยามีหลักการและกลยุทธ์ในการดำเนินการดังนี้

1. หลักการการบริหารเชิงกลยุทธ์ ได้แก่
 - 1) การกำหนดกลยุทธ์
 - 2) การแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ
 - 3) การประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์
2. กลยุทธ์ทางจิตวิทยาที่นำมาใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้แก่
 - 1) กลยุทธ์การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 2) กลยุทธ์การจัดการความรู้
 - 3) กลยุทธ์การบริหารแบบยืดหยุ่นประสงค์

ตัวแปรตาม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

1. ด้านความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
2. ด้านความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียน
3. ด้านการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง
4. ด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร
5. ด้านการทำงานเป็นทีม
6. ด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมหลังการทดลอง และหลังการติดตามผลเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลอง
2. ผู้บริหารกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมหลังการทดลอง และหลังการติดตามผลเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

1. การบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยา หมายถึงวิธีการจัดการที่มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงและเกี่ยวข้องกับทุกหน่วยงานในโรงเรียน เพื่อให้สามารถดำเนินการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้อย่างสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อสร้างความเข้าใจ ความตระหนักการกำกับ และการควบคุม

2. รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยา หมายถึง กระบวนการ ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

- 1) การกำหนดกลยุทธ์
- 2) การแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ

3) การประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ โดยมีกลยุทธ์ทางจิตวิทยาที่ใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

(1) กลยุทธ์การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หมายถึง วิธีการสร้างความรู้ใหม่จากการใช้ปัญหาเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ เป็นตัวกระตุ้นเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหาด้วยเหตุผล ทำทนายให้คิดค้นคว้าและเกิดความพยายามที่จะหาคำตอบของปัญหาโดยใช้การเรียนรู้ตามกระบวนการวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐานโดยผสมผสานการใช้เทคนิคกรณีศึกษาสถานการณ์จำลอง การวิเคราะห์ SWOT และการอภิปรายกลุ่ม

(2) กลยุทธ์การจัดการความรู้ หมายถึง วิธีการที่ผู้บริหารใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมที่ซ่อนเร้นและฝังแน่นในแต่ละบุคคลมาเป็นความรู้ที่เห็นได้ชัดเจน แปลงความรู้ที่เห็นได้ชัดเจนที่มีอยู่โดยการรวบรวมทำให้ความคิดต่าง ๆ เป็นระบบจนกลายเป็นความรู้ใหม่ขึ้นมากลายเป็นทักษะหรือความสามารถอันมีค่ายิ่งต่อบุคคลหรือโรงเรียน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพโดยผสมผสานการใช้เทคนิคการระดมความคิด แผนผังความคิด และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

(3) กลยุทธ์การบริหารแบบยึดวัตถุประสงค์ หมายถึง วิธีการบริหารที่ใช้จิตวิทยาเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานในทุกๆระดับของโรงเรียน เป็นการปฏิบัติงานโดยที่ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน โดยได้รับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาแล้วจึงนำไปปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ ภายใต้การสนับสนุนและการให้คำปรึกษาของผู้บังคับบัญชาโดยผสมผสานการใช้เทคนิคการตั้งเป้าหมายร่วมกันพันธสัญญาและการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้ PDCA

ในการทดลองการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหาร

แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลครั้งนี้ใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึงการจัดการที่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการคิดการตัดสินใจและร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและพัฒนางานให้มีคุณภาพสูงขึ้นประกอบด้วย

1) ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน หมายถึง การแสดงออกถึงความเชื่อใจในการปฏิบัติงานและเคารพการตัดสินใจของครูและผู้ปกครอง

2) ความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียน หมายถึงการแสดงความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียนทุ่มเทเสียสละจงรักภักดี และมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

3) การติดต่อสื่อสารแบบสองทาง หมายถึงการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ความต้องการ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูและผู้ปกครองในโรงเรียน

4) การกระจายอำนาจในการบริหาร หมายถึง การมอบอำนาจหน้าที่ให้แก่ครูและผู้ปกครองในโรงเรียนให้สามารถคิด ตัดสินใจ เลือกวิธีการทำงาน และดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างอิสระ

5) การทำงานเป็นทีม หมายถึง การร่วมกันคิด และร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหา

6) การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผน มีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งภายในโรงเรียน ค้นหาโอกาสและอุปสรรคภายนอกโรงเรียน และมีความรับผิดชอบร่วมกันในการผลักดันให้โรงเรียนบรรลุเป้าหมาย

วิธีการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารครู และผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลเอกชน ที่ดำเนินการสอนโดยใช้ภาษาไทยเพียงภาษาเดียวสังกัด สำนักงาน การ ศึกษา เอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1,261 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) จากประชากร ได้แก่ 1) ผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียนอนุบาลเอกชน จำนวน 309 คน 2) ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จำนวน 113 คน และ 3) ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จำนวน 103 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิผลการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน เป็นผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่ได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากกลุ่มตัวอย่างในข้อที่ 2.1 และสมัครใจเข้าร่วมการทดลองจำนวน 30 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการดังกล่าว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างในโรงเรียน

อนุบาลเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีค่าความเที่ยงทั้งหมดเท่ากับ .9819

2. แบบวัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล มีค่าความเที่ยงทั้งหมดเท่ากับ .9631

3. รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00

4. แบบบันทึกการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาโดยใช้การสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากแบบวัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล

2. วิเคราะห์หาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบวัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล และวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence)

3. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล โดยวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation)

4. วิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยรวม และรายด้านของแบบวัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลโดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (α -Coefficient)

ผลการวิจัย

วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง

และหลังการติดตามผล โดยวิเคราะห์แบบ One-Way Repeated Anova Measurement แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้บริหารกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล (n = ผู้บริหาร 15 คน)

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ผู้บริหาร กลุ่มทดลอง	การวัด ก่อน หลัง และ หลังการติดตามผล	65.080	2	32.540	1027.329*
	ความคลาดเคลื่อน	.887	28	.032	
	รวม	65.967	30	32.572	

*p < .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้บริหารกลุ่มทดลองที่ได้จากการวัด 3 ครั้ง คือ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 1027.329$) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่เพื่อดูว่าคู่ใดแตกต่างกัน

วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล โดยวิเคราะห์แบบ Two-Way Repeated Anova Measurement แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในช่วงเวลาของการวัด ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ของผู้บริหารกลุ่มทดลองและผู้บริหารกลุ่มควบคุม พร้อม ๆ กัน

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ผลสะท้อน (Effect)	Wilks's Lambda	F
1. ด้านความไว้วางใจซึ่งกันและกัน	ช่วงเวลาการวัด	.103	117.132*
	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับช่วงเวลาการวัด	.110	109.765*
2. ด้านความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียน	ช่วงเวลาการวัด	.064	197.204*
	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับช่วงเวลาการวัด	.071	175.680*
3. ด้านการสื่อสารแบบสองทาง	ช่วงเวลาการวัด	.032	411.664*
	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับช่วงเวลาการวัด	.026	500.384*
4. ด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร	ช่วงเวลาการวัด	.036	333.688*
	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับช่วงเวลาการวัด	.045	289.096*
5. ด้านการทำงานเป็นทีม	ช่วงเวลาการวัด	.030	435.381*
	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับช่วงเวลาการวัด	.032	414.934*
6. การตั้งเป้าหมายร่วมกัน	ช่วงเวลาการวัด	.025	524.792*
	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับช่วงเวลาการวัด	.021	631.096*
โดยรวม	ช่วงเวลาการวัด	.005	2720.592*
	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับช่วงเวลาการวัด	.005	2719.204*

*p < .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 2 พบว่า ผลการทดสอบนัยสำคัญของตัวแปรตามพหุพร้อม ๆ กัน คือค่าเฉลี่ยการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวม ในช่วงเวลาการวัด ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

ของผู้บริหารกลุ่มทดลองและผู้บริหารกลุ่มควบคุม มีค่า Wilks's Lambda เท่ากับ .005 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ และเมื่อแปลงเป็นค่าสถิติทดสอบ F ได้ค่าเท่ากับ 2720.592 ซึ่งเป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่าตัวแปรตามพหุดังกล่าวมีความ

แตกต่างกัน และผลการทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับช่วงเวลาการวัดพบว่า มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ค่า Wilks's Lambda เท่ากับ .005 และค่าสถิติทดสอบ F มีค่าเท่ากับ 2719.204

ผลการทดสอบนัยสำคัญของตัวแปรตามค่าเฉลี่ยการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ในช่วงเวลาการวัด ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของผู้บริหารกลุ่มทดลองและผู้บริหารกลุ่มควบคุม มีค่า Wilks's Lambda เท่ากับ 0.103 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ และเมื่อแปลงเป็นค่าสถิติทดสอบ F ได้ค่าเท่ากับ 117.132 ซึ่งเป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่าตัวแปรตามพหุตั้งกล่าวมีความแตกต่างกัน และผลการทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับช่วงเวลาการวัดพบว่า มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ค่า Wilks's Lambda เท่ากับ 0.110 และค่าสถิติทดสอบ F มีค่าเท่ากับ 109.765

ผลการทดสอบนัยสำคัญของตัวแปรตามค่าเฉลี่ยการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านความผูกพันที่มีต่อโรงเรียน ในช่วงเวลาการวัด ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ของผู้บริหารกลุ่มทดลองและผู้บริหารกลุ่มควบคุม มีค่า Wilks's Lambda เท่ากับ .064 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ และเมื่อแปลงเป็นค่าสถิติทดสอบ F ได้ค่าเท่ากับ 197.204 ซึ่งเป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่าตัวแปรตามพหุตั้งกล่าวมีความแตกต่างกัน และผลการทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับช่วงเวลาการวัดพบว่า มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ค่า Wilks's Lambda เท่ากับ .071 และค่าสถิติทดสอบ มีค่าเท่ากับ 175.680

ผลการทดสอบนัยสำคัญของตัวแปรตามค่าเฉลี่ยการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการสื่อสาร

แบบสองทาง ในช่วงเวลาการวัด ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ของผู้บริหารกลุ่มทดลองและผู้บริหารกลุ่มควบคุม มีค่า Wilks's Lambda เท่ากับ 0.032 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ และเมื่อแปลงเป็นค่าสถิติทดสอบ F ได้ค่าเท่ากับ 411.664 ซึ่งเป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่าตัวแปรตามพหุตั้งกล่าวมีความแตกต่างกัน และผลการทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับช่วงเวลาการวัดพบว่า มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ค่า Wilks's Lambda เท่ากับ 0.026 และค่าสถิติทดสอบ F มีค่าเท่ากับ 500.384

ผลการทดสอบนัยสำคัญของตัวแปรตามค่าเฉลี่ยการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร ในช่วงเวลาการวัด ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ของผู้บริหารกลุ่มทดลองและผู้บริหารกลุ่มควบคุม มีค่า Wilks's Lambda เท่ากับ .036 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ และเมื่อแปลงเป็นค่าสถิติทดสอบ F ได้ค่าเท่ากับ 333.688 ซึ่งเป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่าตัวแปรตามพหุตั้งกล่าวมีความแตกต่างกัน และผลการทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับช่วงเวลาการวัดพบว่า มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ค่า Wilks's Lambda เท่ากับ 0.045 และค่าสถิติทดสอบ F มีค่าเท่ากับ 289.096

ผลการทดสอบนัยสำคัญของตัวแปรตามค่าเฉลี่ยการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการทำงานเป็นทีม ในช่วงเวลาการวัด ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ของผู้บริหารกลุ่มทดลองและผู้บริหารกลุ่มควบคุม มีค่า Wilks's Lambda เท่ากับ 0.030 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ และเมื่อแปลงเป็นค่าสถิติทดสอบ F ได้ค่าเท่ากับ 435.381 ซึ่งเป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่าตัวแปรตามพหุตั้งกล่าวมีความ

แตกต่างกัน และผลการทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับช่วงเวลาการวัดพบว่า มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ค่า Wilks's Lambda เท่ากับ 0.032 และค่าสถิติทดสอบ F มีค่าเท่ากับ 414.934

ผลการทดสอบนัยสำคัญของตัวแปรตามค่าเฉลี่ยการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการตั้งเป้าหมายร่วมกัน ในช่วงเวลาการวัด ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของผู้บริหารกลุ่มทดลองและผู้บริหารกลุ่มควบคุม มีค่า Wilks's Lambda เท่ากับ .025 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ และเมื่อแปลงเป็นค่าสถิติทดสอบ F ได้ค่าเท่ากับ 524.792 ซึ่งเป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่าตัวแปรตามพหุดังกล่าวมีความแตกต่างกัน และผลการทดสอบปฏิสัมพันธ์

ระหว่างกลุ่มกับช่วงเวลาการวัดพบว่า มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ค่า Wilks's Lambda เท่ากับ .021 และค่าสถิติทดสอบ F มีค่าเท่ากับ 631.096

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาโดยใช้การสนทนากลุ่มเฉพาะ พบว่าผู้บริหารกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจมากและเห็นคุณค่าของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาและจะนำรูปแบบดังกล่าวไปใช้ในการเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมต่อไป

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง ในโรงเรียนอนุบาลเอกชนแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม ในโรงเรียน อนุบาลเอกชน	ตามการรับรู้ของผู้บริหาร						ตามการรับรู้ของครู						ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง					
	สภาพปัจจุบัน			สภาวะที่พึงประสงค์			สภาพปัจจุบัน			สภาวะที่พึงประสงค์			สภาพปัจจุบัน			สภาวะที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1.ด้านความไว้วางใจ	3.6	0.8	มาก	3.8	0.9	มาก	2.7	0.6	ปานกลาง	4.8	0.4	มากที่สุด	2.6	0.7	ปานกลาง	4.8	0.3	มากที่สุด
2.ด้านความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียน	3.8	0.9	มาก	3.9	0.9	มาก	3.1	0.7	ปานกลาง	4.9	0.2	มากที่สุด	2.7	0.7	ปานกลาง	4.9	0.2	มากที่สุด
3.ด้านการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง	4.1	0	มาก	3.6	0.9	มาก	2.9	0.7	ปานกลาง	4.9	0.3	มากที่สุด	2.5	0.7	ปานกลาง	4.8	0.2	มากที่สุด
4.ด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร	3.9	0.9	มาก	3.6	1	มาก	2.9	0.7	ปานกลาง	4.9	0.2	มากที่สุด	2.3	0.7	น้อย	4.7	0.2	มากที่สุด
5.ด้านการทำงานเป็นทีม	4	0.3	มาก	3.6	1	มาก	3	0.8	ปานกลาง	4.9	0.3	มากที่สุด	2.3	0.8	น้อย	4.7	0.3	มากที่สุด
6.การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน	3.7	0.9	มาก	3.8	1	มาก	2.9	0.7	ปานกลาง	5	0.2	มากที่สุด	2.3	0.8	น้อย	4.8	0.2	มากที่สุด
โดยรวม	3.9	0.8	มาก	3.7	0.8	มาก	2.9	0.7	ปานกลาง	4.9	0.2	มากที่สุด	2.5	0.6	น้อย	4.8	0.2	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยรวมและรายด้านของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สำหรับการบริหารแบบมีส่วนร่วมรายด้านได้แก่ ด้านความไว้วางใจด้านความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียนด้านการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง ด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ส่วนสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยรวมและรายด้านของครูโรงเรียนอนุบาลเอกชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางและมากที่สุดตามลำดับ นอกจากนี้ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยรวมของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาล

เอกชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยและมากที่สุดตามลำดับ ส่วนสภาพปัจจุบันในการบริหารแบบมีส่วนร่วมรายด้านของผู้ปกครองมีดังนี้ ด้านความไว้วางใจ ด้านความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียนและด้านการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน อยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมรายด้านทุกด้านของผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

จากภาพที่ 2 ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนจากหลักการการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญ 3 ประการคือ

- 1) การกำหนดกลยุทธ์
- 2) การแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ
- 3) การประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ โดยมีกลยุทธ์ทางจิตวิทยาที่ใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการดังนี้ 1) กลยุทธ์การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) กลยุทธ์การจัดการความรู้ และ 3) กลยุทธ์การบริหารแบบยี่ดัดวุฒประสงศ์รูปแบบการ

บริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยามีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00

3. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน พบว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้าง

3.1 ผู้บริหารกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมหลังการทดลองและหลังการติดตามผลเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อน

การทดลอง ทดสอบโดยใช้การสนทนากลุ่มเฉพาะ (focus group) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3.2 ผู้บริหารกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมหลังการทดลอง และหลังการติดตามผลเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยวิธีการสนทนากลุ่มเฉพาะ พบว่าผู้บริหารกลุ่มทดลองมีความรู้สึก ความคิดเห็นและทัศนคติต่อครูและผู้บริหารเป็นไปในทิศทางบวกเห็นความสำคัญ และมุ่งมั่นในการพัฒนาความไว้วางใจซึ่งกันและกันความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียนการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง การกระจายอำนาจในการบริหารการทำงานเป็นทีม และการกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อให้การบริหารโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จร่วมกัน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน อภิปรายผลของการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนโดยรวมและรายด้านความไว้วางใจด้านความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียนด้านการติดต่อสื่อสารแบบสองทางด้านการกระจายอำนาจในการบริหารการทำงานเป็นทีม และด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกันอยู่ในระดับมากทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมิได้พิจารณาถึงข้อเท็จจริงในหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมยังใช้การบริหารระบบเดิมที่ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบายการบริหารงานวิชาการการบริหารงานงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไประดับปฏิบัติการในโรงเรียนขาด

อำนาจในการตัดสินใจ ขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินการและแก้ปัญหาต่างๆ ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนโดยรวมและรายด้านความไว้วางใจด้านความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียน ด้านการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง ด้านการกระจายอำนาจในการบริหารการทำงานเป็นทีม และด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะครูมีทัศนคติที่ไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม ไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการเข้าไปมีส่วนร่วม เน้นการเคารพและเชื่อฟังระบบอาวุโสมากเกินไป มีความเชื่อว่าการทำงานโดยคนเดียวดีกว่าการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาท อำนาจหน้าที่ ขาดความเข้าใจในหลักการทฤษฎีการมีส่วนร่วม มีศักยภาพไม่เพียงพอในการมีส่วนร่วม และไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เนื่องจากเกิดความกลัว และผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนโดยรวมและรายด้านการกระจายอำนาจในการบริหารการทำงานเป็นทีม และด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน อยู่ในระดับน้อยส่วนรายด้านความไว้วางใจด้านความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียนด้านการติดต่อสื่อสารแบบสองทางอยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากไม่มีเวลาเข้ามามีส่วนร่วมเพราะต้องทำมาหากินขาดการส่งเสริมสนับสนุนและผู้บริหารโรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วม

2. สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนโดยรวมและรายด้านความไว้วางใจ ด้านความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียน ด้านการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง ด้านการกระจายอำนาจในการบริหารการทำงานเป็นทีม และด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน อยู่ในระดับมากทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีข้อจำกัดที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 9 (6) ได้ระบุถึงการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน โรงเรียนชุมชน

โรงเรียนปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน โรงเรียน เอกชน โรงเรียนวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น โดยมีได้มาจากความต้องการ และยังไม่เห็นความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเท่าที่ควร ครูและผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนโดยรวมและรายด้านความไว้วางใจ ด้านความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียน ด้านการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง ด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจาก ครูและผู้ปกครองมีความต้องการและอยากเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน มุ่งหวังให้ผู้บริหารยินยอมที่จะมอบอำนาจหรือลดอำนาจของตนไปให้บุคคลอื่น โดยการเปิดโอกาสให้ครูและผู้ปกครองแสดงออกทางความคิดอย่างอิสระ ยอมรับฟังความคิดเห็น มีการตัดสินใจร่วมกันและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงที่ได้ลงมติร่วมกันไว้ เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

3. รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนเป็นรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากหลักการการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญ 3 ประการคือ การกำหนดกลยุทธ์การแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติและ การประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ โดยมีกลยุทธ์ทางจิตวิทยาที่ใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการดังนี้ 1) กลยุทธ์การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) กลยุทธ์การจัดการความรู้ และ 3) กลยุทธ์การบริหารแบบยึดวัตถุประสงค์

4. การประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยวิธีการสนทนากลุ่มเฉพาะ พบว่า ผู้บริหารมีความพึงพอใจ และจะนำรูปแบบไปจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการในโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ครูและผู้ปกครองได้พัฒนาทักษะ ความรู้ และความสามารถเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม นอกจากนี้ผู้บริหารกลุ่มทดลองยังได้แสดงทัศนะ

เกี่ยวกับการเข้าร่วมการทดลองการใช้รูปแบบว่า หลังจากการทดลองผู้บริหาร มีความรู้สึก ความคิดเห็น และทัศนคติต่อครูและผู้ปกครอง เป็นไปในทิศทางบวก เห็นความสำคัญ และมุ่งมั่นในการพัฒนาความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียนการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง การกระจายอำนาจในการบริหาร การทำงานเป็นทีม และการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้การบริหารโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้แบบวัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล สารนำไปใช้กับผู้บริหารโรงเรียนที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง เช่นผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลของรัฐบาล แต่ก่อนจะนำไปใช้ควรศึกษาในรายละเอียดของแบบวัดวิธีการใช้แบบวัด และการแปลความหมายให้เข้าใจก่อนนำไปใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลประเภทอื่น เช่นผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลสองภาษา แต่ก่อนนำรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาไปใช้ควรมีการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ การใช้กลยุทธ์ในการประชุมเชิงปฏิบัติการจากผู้เชี่ยวชาญ และควรมีความรู้ และมีทักษะเกี่ยวกับการประชุมเชิงปฏิบัติการก่อนนำไปใช้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรใช้เครื่องมือในการศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมมากกว่า 1 ชนิดร่วมกับการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพจะช่วยให้วัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลได้ตรงและครอบคลุมมากขึ้นควรพัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน เพื่อให้ผู้ที่นำรูปแบบไปใช้มีแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนและเพื่อให้รูปแบบเกิดประโยชน์แก่ผู้บริหารมากที่สุดควรสร้างรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยา

เพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน ที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและสังคมเช่นผู้บริหารที่อยู่ในชุมชนเมือง ผู้บริหารที่อยู่ในชุมชนชนบท และควรมีการติดตามผลการบริหารแบบมีส่วนร่วมหลังจากทดลองไปแล้ว 3 เดือน 6 เดือน และ 1 ปี เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงของการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งติดตามผล

ความพึงพอใจของครูและผู้บริหารที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อติดตามประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน และเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาให้มีคุณค่ายิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- เกตุสุเดช กำแพงแก้ว. (2547). การศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คัตนาค มณีศรี. (2554). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา บุญบงการ. (2547). การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: เม็ดทรายพรินติ้ง.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้: การพัฒนาคนเพื่อสังคมที่สมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- ธร สุนทรายุทธ. (2553). การบริหารจัดการเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ธรรมรักษ์การพิศิษฐ์. (2544). ความสัมพันธ์ของแผนการศึกษาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติกับแผนที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ: เคอาร์พับลิชชิง.
- ปทุมพร เปียถนอม. (2554). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงบูรณาการสำหรับผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มงคลชัย วิริยะพินิจ. (2554). องค์การแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: ส่องสยาม.
- ลัดดา ผลวัฒน์. (2547). การพัฒนาระบบการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศรีวรรณแก้วกั้วาลและคณะ. (2547). ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ศักดิ์ดา สถาพรจนา. (2549). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพรตันดิพลวินัย. (2541). การพัฒนาสถาบันเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมบัณฑิตธรรมศาสตร์ กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน. กรุงเทพฯ: สำนักงานมาตรฐาน
- สมณฑาพรหมบุญ. (2542). แผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพ.ศ. 2540-2544. กรุงเทพฯ: ศรีเมืองการพิมพ์.
- สมบัติอยู่เมือง. (2546). เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบูรณาการข้ามศาสตร์กับมหาวิทยาลัยศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. ภาพพิมพ์.

- สมยศ นาวิการ. (2548). **การบริหารเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สิริอร วิชาวุธ. (2553). **จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิญญา กังสนารักษ์. (2544). **รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิผลระดับคณะของสถาบันอุดมศึกษา**.วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณ รัชธรรม. (2532). **หลักมนุษย์สัมพันธ์กับการบริหาร**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- Bandura, Albert. (1995). **Self-Efficacy in Changing Societies**. USA: Cambridge University Press.
- Helmcamp, Ray. (2006). **The Psychology of Participative Management**. New York: Universe.
- Hoy, W. K. and Miskel, C.G. (1996). **Education Administration: Theory Research and Practices**(5th Ed.). New York: McGraw -Hill.
- Szabo, Erna. (2007). **Participative Management and Culture**. Germany: Peter Lang GMBH.
- William P. Anthony. (1978). **Participative Management**. New York: Addison-Wesley.
- William, Ervin. (1976). **Participative Management: Concepts, Theory and Implementation**. New York: Department of Management Georgia State University.